világ nem fogadott be. De aki befogadja ezt a tudást (gnozis) az maga is Isten fia lesz.
Az Istállófiú
Hát ez van. Így oldja meg János a Karácsony titkát. Bizony, ez nem gyermekeknek való, de talán nem is felnőtteknek.
Jobb, ha visszamegyünk a betlehemi istállóhoz, és nézzük a kis Istállófiúnak arcát, és Máriát, az Anyát, és Józsefet, aki Lukács gyermekségtörténete szerint csak statiszta Jézus mellett, mert Jézus apja az Isten.
Jó lenne megkérdezni a betlehemi Gyermeket, hogy mit gondol a nagy tudományok, a dogmatika, a teológia, a filozófia mélységes mély elméleteiről, de ő még nem tud beszélni.
Igaz, felnőtt korában eléggé határozottan tagadta az ilyen tételeket, de annyit mondott, hogy ő az Út, az Igazság és az Élet. Hát bennünket igazából ez érdekel. Mert ez az ember életének az értelme. Az, hogy merre menjek, hogy igaz legyek, hogy boldog életet éljek!
Nekünk egyiket sem kell most részleteznünk és ismételgetnünk, mert ha botladozva is, de járjuk az Utat. Igaz emberek akarunk lenni, nem úgy, mint a képmutató farizeusok. És boldogok is vagyunk, amikor a családban, a testvéri közösségben és embertestvéreink szolgálatában együtt vagyunk.
--- Végszóként hadd legyek megbocsátó Jánossal, a „szeretett tanítvánnyal” szemben. Így nevezte ő magát, és bizony nem alaptalanul.
János nem csak evangéliumot írt, hanem három levelet is közösségeihez. Az egyikben ő maga fogalmazza meg azt a lényeget, ami egyszerűen és tisztán így hangzik: „Szeretet az Isten! Aki szeretetben él, Istenben él, és Isten őbenne..." (1Jn 4,16).
A hagyomány szerint az öreg, közel száz éves János, élete végén csak annyit tudott mondani, amikor Jézusról kérdezték: „Fiacskáim, Szeressétek egymást!" Ez bizony már nem okoskodás, hanem a Betlehemben megszületett Istállófiú üzenetének lényege: az igazi Logos: az igazi beszéd!

Kovács László online prédikációja, elhangzott 2020. december 26-án

MERZA JÓZSEF

ÉLJÜNK KRISZTUS BÉKÉJÉBEN!

Karácsony van. Az emberek megvásárolják ennivalójukat és hazamennek, hogy néhány napot zavartalan nyugalomban töltsenek. Az újságírók papírt vesznek elő és megírják a karácsonyi melléklet fenyőágakkal díszített oldalai számára szánt cikküket. Jólétről, biztonságról, nemzeti egységről, a politikai feszültség enyhülésének kilátásairól elmélkednek. A frontokon harcolók egy-két napra megegyeznek abban, hogy nem ölik egymást. A hívők kart-karba öltve éjféli misére sietnek, s a templom fényárjában boldogan ünneplik azt, Aki békét, váltságot hozott az embernek. Elfelejtik a szürke munkanapokat és gondtalanul örülnek a Kisdednek. A nem-hívő is halat és bort vásárol, a feleség anyjától tanult szentestei ételeket főz. Mozi- vagy színház programot terveznek, szülőkhöz, testvérekhez utaznak. A rokon nélküliek a rádióműsort böngészik és házikabátba bújnak, a mozgékonyabbak asztalt foglalnak valamelyik étteremben. Mindjárt itt van az év vége. Az ember elégedetten állapítja meg, hogy mit végzett az év során, mit szerzett anyagiakban, szellemiekben.
Krisztus megszületett. Ezért van Karácsony. Krisztus békét hozott a Földre, ezért ilyenkor pihenünk, eszünk, szórakozunk, barátkozunk, nem foglalkozunk sem termeléssel, sem üzlettel, sem tudományos munkával, sem verekedéssel. Ezekből a külső jelekből ítélve, a Béke ünnepének formáiból kiindulva, a békére az alábbi meghatározásokat gyűjthetnénk össze. A béke édes semmittevés a verekedésnek közmegegyezéssel történő felfüggesztése révén előállott helyzetben. A béke társadalmi, családi, egyéni nyugalom. A béke a fizikum és a pszichikum kellemes jóérzése.
Hagyjuk el derék polgárainkat, akik az elmondott módon ünneplik a Karácsonyt és képzeljük oda magunkat egy ködös, borongós angliai országútra. Kérdezzük meg a menetelő idős gentlemant, aki sálját nyaka köré tekerve, kabátját szorosan összehúzva lépeget a nyirkos, decemberi időben. Uram! Ön komoly, megállapodott ember. Miért nem ül otthon karosszékében, miért nem hallgatja a fahasábok ropogását? Miért mászkál kinn ebben a kellemetlen időben? Jól meg akar hűlni? És egyáltalán: mit szól ehhez a felesége és a gyerekei? Vagy szólítsuk meg a nagysörényű fiatalembert, aki plakátot cipel magával. Barátom! Miért nem tölti ezt a kellemetlen időt magához való fiúk és lányok, meg egy jó lemezjátszó társaságában? Nem tudom, mi lenne a válasz. Valószínűleg arról beszélnének, hogy amikor Krisztus békét akart hozni, akkor Ő is otthagyta a Szentháromság összkomfortos életét és mindenféle sötét alakkal kezdett járkálni azért, hogy ezzel a pár éves meneteléssel megnyerni igyekezzék a közvéleményt egy program megvalósítására.
Ez az egyetlen példa is mutatja, hogy különféle fogalmak élnek a békéről. Az egyik nyugton akar lenni, a másik

szórakozni akar, a harmadik az országúton köt ki. Mivel nem lehet mindenről beszélni, egy oldalt választok csak ki. Elmondom, mit jelent nekem Krisztus békéje az év bármelyik napján.

Egy ember vagyok, aki a többi között él. Ök kapcsolatban vannak velem, én övelük. A kapcsolatok sokfélék: munkáltató – munkavállaló, munkatárs – munkatárs, családtag – többi családtag, rokon – többi rokon, ismerős – ismerősök, barát – többi barátok, - hopp! Mit kell most írni folytatásnak? Stilisztikailag: ellenség – többi ellenség. Azaz, vannak ellenségeim, ezek nem szeretnek engem és a maguk szükségletei és lehetőségei szerint ártanak nekem. Én, a magam módján, önvédelemtől indítva, becsületes módon ellenaknákat mélyítek velük szemben. Ez e szópár tartalmi magyarázata.

Ezt a szópárt kell leírnom, pontosabban, megélnem?

Nem! Krisztus a béke csinálóitól a barát – ellenségek szópárt várja el. Furcsa, heterogén párosítás. De csak ez az egyetlen párosítás teszi lehetővé, hogy az ilyen sémákból barát – barátok típus válhassék abban az esetben, ha a pár első tagja nagyon tudja sugározni a szeretetet és ez áthatja a pár második tagját. Ha ez mégsem történnék meg, akkor sincs nagy baj, mert az első tag elviseli a második tagban szereplők kitolásait, nincs harc, mert az egyik fél nem ad okot az ütközetre.

Mi tehát a béke? Külső vonatkozásokban a fizikai és az adminisztratív erő nem-alkalmazása. Kellemes érzés ez? Problémamentes? Nincsenek benne válságok, depressziós szakaszok? Első közelítésben azt a gyereket kellene megkérdezni, akinek az apja bottal veri a fenekét.

Belül vagyok most, önmagamban. Különféle ismereteket szereztem, különféle dolgokat valósítottam meg. Úgy gondolom, hogy Isten Országához tartozom, dolgozom érte, eredményeim vannak. Ebből eredően tehát békében élek önmagammal. Jaj, nem! Százszor nem! Borzalmas mennyiségű hanyagság, mulasztás ötlik fel első vizsgálatra is. Jó, Isten megbocsátotta ezeket, mit izgulok akkor? Maximalistább vagyok nála? Lehet, hogy így van, de sokkal inkább az a helyzet, hogy gondban vagyok a jövő miatt. Hogyan éljem jobban a következő napot, ha ma is gyatra az eredmény? Ha a tegnapi szememmel nézve a mai napot, el kell marasztalnom magamat? Ha kialakult tudatom kalapácsával hiába verem azt a sziklát, aminek Én a neve, nem faragható úgy, ahogy kellene. Verítékezve és teljes erőbedobással vetem rá magam a legjobb pillanataimban erre a tehetetlen, ormótlan tuskóra, erővel, erőszakkal megyek neki, hogy kialakuljon, engedjen. Itt harc van, amíg az ember becsületes. Itt a béke megállás, nem fejlődés, befejeződés, korlátot ismerés, s ezért kopás.

Az ember szembesülése lelkiismeretével szükségképen negatív, ezért az elégedetlenség, ezért a küzdelem a cselekedetek értékének és a lelkiismeret követelésének egyre szorosabbra zárásáért. Ez progresszív folyamat volna, ha statikusan néznénk az embert. Holnap azonban más lesz a követelmény, mert a fejlődő lelkiismeret előrébb jár. Nem elégíthetem ki a ma cselekedeteivel az előre törekvő holnapi tudatot. Holnapra új tartalékokat kell találnom, holnapra új kalapácsot kell szereznem és nagyobb erővel kell nekiesnem önmagamnak ezzel az élesebb szerszámmal.

Ez tehát a béke? A belső béke, amiről azt gondolja az ember, hogy egyetlen sziget a világ kavargásában, amire menekülhet? Jó kis hely, úgy látszik, vulkánon kötöttünk ki. Valóban, nincs béke bennem, a szó nyugalmat jelentő értelmében. De akkor hol a béke? Valami mozzanat, ami relatív nyugalmat ad az embernek. Semmi, semmi ilyen nincs?

Bizonyos értelemben valóban nincs. Két mozzanatot azonban találhatunk. Az egyik: nyugodt vagyok abban a tekintetben, hogy amíg kifelé nem, csupán befelé alkalmazom az erő fegyverét, addig hasonló vagyok Krisztushoz. Amíg vállalom a magasabb szintre törekvést és az ezzel járó szenvedést, addig az Ő életét élem. A másik: ennek a vállalásnak a fizikai megvalósulása. Ha a nap végén szembesítem magam a mai lelkiismeretemmel, ha elmarasztalom magam, de vállalom a holnapi mérce követelményét, akkor az elalvásig terjedő időben – 10, 20, 60 másodpercig – szószerinti békében, testi és lelki nyugalomban vagyok. Ez az a perc, ami a jó lelkiismeretű ember számára adatik a földi hétköznapokon.

Ebből már következik, hogy az értelem síkján kifelé, az emberek felé irányulva, kettős magatartást kell érvényesítenem. Nincs erőalkalmazás, ha ebből az illetőnek fizikai vagy adminisztratív kára származnék, de teljes az erőbevetés mindazon törekvések szolgálatában, amelyek Isten Országa felé közelítik, vagy abban előresegítik őt. E kettős tevékenységgel járó közérzet az eddig elmondott kétfajta magatartás eredőjeként alakul ki.

Nincs békénk mindaddig, amíg el nem jutunk Istenhez. E világ sötétjében haladunk. Éjszakai repülés ez. A fülkében műszereink pislákolnak, időnkint irányjelző állomásokhoz mérjük be magunkat. Utat helyesbítünk. Van itt pihenés, van itt nyugalom? Nincs. Tudatalatti ösztöneinkkel bízunk műszereinkben, bízunk azokban, akik távolról segítenek minket a jelzőállomásokon. A béke összes eleme csupán ennyi: bizalom.

A leszállásig, ezen kívül, nincs más. Csak kontroll és feszültség.

1971